

Juli González

Retrospectiva

Gran maternitat (Grande maternité), 1934. Tate, Londres © Juli González, VEGAP, Barcelona, 2008

28 octubre 2008 - 25 gener 2009

M^NAC

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

Palau Nacional
Parc de Montjuïc
Barcelona
www.mnac.cat

Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía

“Ei, això és molt dur!”, protesta Josh Brolin. Sacseja el cap, expulsa el fum de la cigarreta i la llença quan és a la meitat. “Aquest encara no és mort.” Brolin n’encén una altra. El terra és ple de burilles i totes són seves. “Cada nit el veig a la tele”, diu Brolin. I afegeix, rient: “És el meu malson.”

Llavors tira les espatlles enrere, llença l’altra cigarreta, sacseja el cos i es comença de bellugar. Camina lleuger, repeteix cinc o sis vegades la mateixa línia de diàleg i sembla un boxador que practica la combinació de cops més importants abans de pujar al ring. No, Josh Brolin no interpreta George W. Bush. No en fa el paper, sinó que hi lluita.

Fa sis setmanes que aquest actor, famós pel film guanyador dels Oscar d’enguany *No Country for Old Men*, seu a maquillatge i observa com el seu rostre es va transformant en el d’aquell home que cada dia veu al diari o a les notícies. Només falta rodar unes quantes escenes de *W*, el film d’Oliver Stone sobre el president dels Estats Units, que encara ocupa el càrrec. Brolin es mira al mirall: s’ha posat realment en la pell d’aquell home?

Aquest film ha de ser la crònica d’una vida i una sàtira política amb actors famosos fins i tot en els papers més secundaris: Thandie Newton és la secretària d’estat, Condoleezza Rice; Richard Dreyfuss és el vice-president, Dick Cheney; Scott Glenn, l’ex-secretari d’estat Donald Rumsfeld; Ellen Burstyn és la mare de Bush, Barbara. Aquest president tan impopular mobilitza els actors de Hollywood com cap altre.

El 14 d’octubre, tres setmanes abans de les eleccions que posaran fi a l’era Bush, es la data d’estrena del film a Nova York. Stone encara munta i, mentre roda, diversos muntadors treballen paral·lelament. Per a Stone és la producció més ràpida de la seva carrera: “Tota una cavalcada”, diu. I afegeix amb sorna: “Però no s’ha de fer tot el que calgui per George W. Bush?”

Avui es roda una escena clau: la llegendària conferència de premsa a la Casa Blanca del 13 d’abril del 2004, en què un periodista va preguntar a Bush quin havia estat l’error més

El director Oliver Stone durant el rodatge de *W*.

La buidor interior

El reconegut cineasta Oliver Stone acaba d'estrenar el seu film més delicat: 'W', una biografia del president dels Estats Units George W. Bush. S'estrena justament ara que el mandat de Bush arriba al final. La sàtira política treu el cap poc abans de les eleccions de novembre.

gran després de l'11 de setembre. El president va reaccionar amb gran perplexitat i va explicar que hauria estat millor que li adreçés aquella pregunta per escrit. Després, la seva mirada va vagar per la sala.

Bush va intentar donar una resposta diverses vegades, però s'interrompia continuament. Bellugava el cap, no li sortia res durant uns quants segons, balucejava, gesticulava desorientat i, finalment, va dir que no se li acudia res adequat. Aquestes imatges, ara tot un film de culte a Youtube, són el document d'un home que es mira a si mateix i no hi troba res.

Brolin coneix perfectament aquest registre. Se sap de memòria totes les contraccions de les comissures de la

boca. Bush sembla indefens i apàtic, la imatge plana de la càmera de televisió reforça encara més la impressió que sota la superfície d'aquest home no hi ha profunditat.

Brolin va al faristol que imita el de la sala de premsa i afluixa la mandíbula. Sí, Bush és el seu enemic. Ell no l'ha elegit, però l'ha eliminat. No, el reconstruirà. L'omplirà frase per frase, gest per gest.

La càmera s'engega. El meu error més gran? Brolin s'agafa al faristol i, de sobte, sembla com si els ulls dels periodistes fossin fusells que l'apunten. Arrossega l'espectador en el drama d'un home que es veu exposat a un atac sorpresa i no sap si anar a la defensiva o a l'atac. De la paràlisi

turmentada de Bush, Brolin en fa una commovedora lluita interior.

"Gràcies!", crida Oliver Stone, i fa un gest amb el cap a Brolin. L'actor retira les mans del faristol, somriu i encén una cigarreta. Surt de la sala de premsa, torna a fer passes lleugeres, es relaxa i comença a repetir les frases de l'escena següent.

"Bush pot estar content que sigui Josh qui l'interpreti", diu Stone. "És que a la realitat és impossible que Bush reconegui un error. Està ancorat en la seva idea que és un elegit. Josh, en canvi, el fa humà. A molts espectadors, Bush els agradarà en el nostre film." Llavors Stone s'atura una mica, com si estigués una mica espantat del seu pronòstic. De seguida afegeix: "Però odiaran allò que fa."

W és probablement el projecte més delicat de la carrera d'aquest director de 62 anys. Des de *JFK* (1991) i *Nixon* (1995), Stone es mou per la Casa Blanca gairebé com si fos casa seva, però aquesta vegada fins i tot s'arrisca a filmar la vida d'un president dels Estats Units quan continua exercint.

A Stone i al seu productor, l'alemany Moritz Borman, les coses no els són gaire fàcils amb el pressupost de 27,5 milions de dòlars que han arribat a aplegar. "Els grans estudis no en volien saber res, d'aquest film", explica Stone.

Com que l'estat de Louisiana dona un enorme suport financer a les produccions cinematogràfiques, Stone roda a la ciutat de Shreveport, de 200.000 habitants i al costat del Red River. Des que va quedar seca de petroli a la dècada de 1980, la ciutat es mou tan lentament com el riu. El centre és format per casinos, hotels i plantes d'aparcaments grotescament sobredimensionades.

"Shreveport és el París del Sud", diu Rob Corddry mentre somriu i es passa la mà pel cap pelat. A *W*, Corddry interpreta l'anterior portaveu de premsa de Bush, Ari Fleischer. Per això sap perfectament com maquillar una situació no especialment agradable. Shreveport és *Bush Country*. Al punt de suport de la força aèria de Barksdale, a l'altra banda del riu, el president va pronunciar-hi un discurs poques hores després dels atemptats de l'11 de setembre del 2001.

A dalt, George W. Bush fotografiat l'any 2001. A baix, l'actor Josh Brolin, que interpreta el paper del president al nou film d'Oliver Stone.

Els habitants de la ciutat han rebut l'equip amb simpatia i educació. Els evangelistes de la zona, segons diuen, fins i tot han resat pel film. Gairebé tots els actors que participen a *W* i la majoria de membres de l'equip són contraris a Bush.

Per a Stone aquest producció també és una qüestió personal, perquè el director, igual com Bush, va estudiar a la Yale University durant la dècada del 1960. No es van conèixer, però encara avui es nota el menyspreu que Stone sent per fills de famílies riques en universitats elitistes, com Bush, procedent d'una de les famílies més poderoses del país.

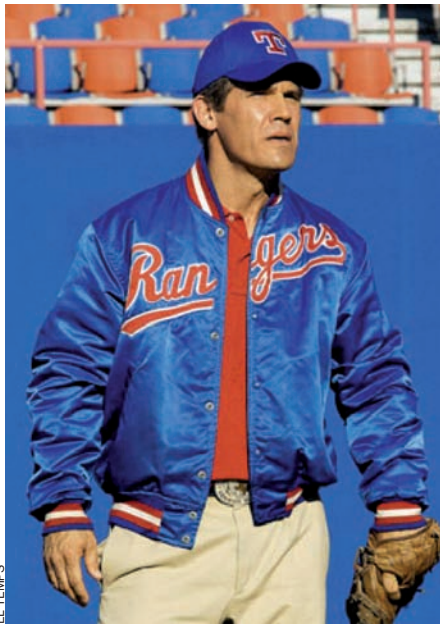
"Bush amb prou feines va aprovar la carrera", diu acalorat Stone, imposant-se al soroll de l'aire condicionat de la seva caravana, que sona com si fos una trituradora amb una temperatura exterior de 37 graus i un 80% d'humiditat. "I algú així arriba a president. Costa de creure, oi?" Stone va deixar Yale i va anar al Vietnam: "No volia tornar-me com Bush i els seus."

'W', doncs, és una revenja?

"No, no", respon Stone posant calma. "Mostrem un Bush més gran que el real i, alhora, una persona senzilla. Ensenyem com pensa, menja i respira. És clar, el film és una sàtira, però ja en el teatre clàssic la comèdia i la tragèdia eren dues cares de la mateixa moneda. Allò que sembla divertit i ximple sol ser trist i opressiu. I un home tan extrem com George W. Bush pot semblar divertit, terrible i digne de compassió alhora."

W presenta un jove Bush que destrossa el seu cotxe totalment borratxo i insulta son pare, interpretat per James Cromwell. Recapitula l'ascens al poder de Bush, el mostra entre la seva gent de confiança més propera, com insulta Vladimir Putin i Gerhard Schröder. Stone segueix biògrafs de Bush, com ara Jacob Weisberg, que veu en la relació amb el seu pare una de les claus per a entendre l'evolució política del president.

"Bush imitava son pare i alhora en fugia", explica Stone. "Volia imitar-lo, però fent les coses millor. Retreia al seu pare que com a president pensava i dubtava massa. En canvi, ell donava un gran valor al fet de ser texà, i així

A l'esquerra, l'actor Boldin en una seqüència de *W*. Al costat, el director, Oliver Stone, amb Thandie Newton, que fa el paper de Condoleezza Rice.

es distanciava del pare, que es va criar a Nova Anglaterra”.

Stone s'atreveix a entrar en la vida interior de Bush. Roda una escena en què Bush somnia que sobrevola Bagdad en catifa. Saddam Hussein és a terra amb una espasa a la mà, insultant-lo envoltat de ballarines que van bellugant els malucs. Stone presenta l'escena amb el mateix mal gust que la representació d'un escenari de províncies: *Bush, el musical*.

Saddam és interpretat per Saïd Badria, un egipci extraordinàriament educat. Totalment vestit com Saddam, mira pel monitor amb la seva cigarreta de 15 centímetres que encara no ha encès, observant críticament. “Sabeu què? No vull que Saddam quedi en ridícul. A l'Orient Mitjà continua essent un heroi.”

A la seva terra i entre la comunitat àrab de Los Angeles, on Badria viu, ja li han retret que faci de dolent. Badria riu. Improvisa els versos de les cançons del número musical i es diverteix amb allò que se li ha acudit. Els tradueix de l'àrab a l'anglès a l'assistent de Stone.

“Bush, et tallaré a trossos! Juro per Déu que et mataré al desert!”, diu Badria, i torna a riure. L'assistent escriu, entusiasmada. “Bush, el Perdedor”, crida Badria. “Bush el Perdedor... Això no és una frase sencera.” “No”, explica Badria. “Es un malnom: Bush, el Perdedor, com Alexandre el Gran”.

Josh Brolin és a uns quants metres mirant una pàgina web en què les expressions facials de Bush se superposen a les d'un ximpanzé. “Bush és un actor, però malauradament exagera sense mesura”, diu Brolin. Vol portar Bush a la vida sortint de l'autoparòdia.

“Com més l'interpreto, més simpàtic em cau”, diu Brolin, i fa una mirada escèptica, com si es preguntés si això l'hauria d'alegrar. Què és allò que més admira de Bush? Brolin s'ho pensa una bona estona i diu: “Que mai no s'ha rendit. De vegades ha estat per terra, però sempre s'ha tornat a aixecar.”

De fet, la vida de Bush té diversos elements d'una clàssica història d'herois americana: la greu caiguda en l'alcoholisme abans dels 30 anys, la conversió del pecador penedit a l'estricta fe cristiana; la lluita constant amb el seu pare, les passes del qual va seguir, l'ajustada victòria electoral sobre Al Gore, els desafiaments de l'11 de setembre del 2001.

Tot i això, quatre biògrafs de Bush que a la primavera van llegir un esborrany vell del guió a la revista especialitzada *Hollywood Reporter*, també van veure que el mateix film proporciona aquesta resposta. “L'espectador té la idea que la Casa Blanca es governava com si fos una associació d'estudiants”, va escriure Robert Draper, autor del llibre *Death Certain: The Presidency of George Bush*.

“No vull disparar un míssil de deu milions de dòlars a una tenda només per encertar el cul d'un camell”, diu Brolin fent de Bush a la *situation room* de la Casa Blanca, mentre prepara la guerra de l'Iraq. Amb rostre de pedra, el ministre de Defensa, Donald Rumsfeld, interpretat per Scott Glenn, diu –connectat per satèl·lit–: “La mort té la tendència a transmetre una imatge depriment de la guerra.”

El Bush de Brolin camina amunt i avall i insulta el “malparit capquadrat” Schröder, que rebutja la guerra per guanyar les seves eleccions. Al final de l'escena, Brolin seu a terra i resa per les tropes. La càmera el presenta en un picat, amb una llum brillant sobre ell que fa que sembli una aurèola.

Stone està content amb aquest enquadrament que fa de Bush un sant dubtós. Però *W* no arriba una mica tard en aquesta caricatura del president? No esbotza la porta de la Casa Blanca que quedarà oberta de bat a bat pel comiat de Bush?

“De cap manera”, contesta el combatiu director. “Bush ha canviat el món per sempre. Encara hem de passar molt temps a l'Iraq. Si Bush se'n va ara, es només un comiat per a un temps. Jo ja li ho dic: “Welcome back, Mr. Bush!” Ja tornarà.

Lars-Olav Beier

Traducció de David Egea